

Fugl Dam.

Der var engang en Konge, der havde tolv Døttre, og dem holdt han saameget af, at de næsten bestandig maatte være hos ham; men hver Middag, naar Kongen sov, gif Prindsesserne ud at spadsere. Engang da Kongen tog sig Sin Middagsluur, og Prindsesserne vare ude, blev de borte med det samme og kom ikke igjen. Da blev der stor Sorg og Bedrøvelse over hele Landet; men mest bedrøvet af Alle var Kongen. Han lod udgaae Bud baade i sit Rige og i fremmede, og lod lyse efter dem ved alle Kirker og ringe efter dem med alle Klokker over hele Landet; men Prindsesserne vare borte og bleve borte, og Ingen vidste hvor de vare blevne af; saa kunde man da vide, at de maatte være tagne ind af noget Troldskab. Det varede ikke længe førend dette spurgtes vidt og bredt baade i By og Bygd, ja over mange Lande, og saa kom Rygtet om det ogsaa til en Konge, langt borte i Landene, som havde tolv Sønner. Da disse fik høre om de tolv Kongedøttre, bade de Sin Fader om Lov til at reise ud og lede efter dem. Han vilde nødig give dem Lov til at reise; thi han var bange for, at han aldrig skulde faae see dem igjen; men de gjorde Knæfald for Kongen og bade saalænge, saa han tilfidsst maatte lade dem reise alligevel. Han udrustede da et Skib til dem og satte Ridder Rød, som var vel kjendt paa Vandet, til styrmand. I lange Tider seilede de omkring og vare oppe i alle Lande, de kom til, og ledte og spurgte efter Prindsesserne; men de fik hverken hørt eller spurgt dem. Der manglede nu kun nogle Dage, saa havde de seilet i syv Aar, da blev det en Dag en stærk Storm og slikt et Veir, at de troede, de aldrig skulde komme til Land mere, og Alle maatte de arbeide saaledes, at de ikke fik Søvn paa Sine øine, saalænge Uveiret varede. Men da det led paa den tredie Dag, lagde Vinden sig, og med Et blev det blifstille. Alle vare de nu saa trætte af Arbeidet og af det

haarde Veir, at de Søvnede strag; men den yngste Kongesøn havde ingen Ro og kunde slet ikke sove. Medens han derfor gik frem og tilbage paa Dækket, kom Skibet til en liden Ø, og paa Den løb der en liden Hund og gjæde og knistrede mod Skibet, ligesom om den vilde ud paa det. Kongesønnen gik paa Dækket og loffede og fløitede til Hunden; desmere gjæde og knistrede den. Han syntes nok, at det var Synd, den skulde gaae der og omkomme; thi han troede at den kunde være kommen fra et Skib, der var forlist i Stormen; men han syntes ikke, han kunde hjælpe den heller, for han troede ikke, han var istand til at sætte Baaden ud alene, og de Andre søv saa godt, at han ikke vilde vække dem for Hundens Skyld. Men Veiret var saa blankt og stille; saa tænkte han: du faaer alligevel i Land og frelse Hunden; og saa tog han paa at sætte Baaden ud, og det gik lettere end han havde troet. Han roede i Land, og gik op til Hunden, men hvergang han greb efter den, sprang Hunden til side, og saaledes blev det ved, til han var kommen inde i et stort gjildt Slot, førend han vidste Ordet af det. Der blev Hunden med Gæt forvandlet til en deilig Prindsesse, og i Bænken sad der en Mand saa stor og fæl, at han blev reent forfrækket. "Du behøver ikke at blive ræd," sagde Manden, — endda ræddere blev Kongesønnen, da han hørte hans Maal — "for jeg veed vel hvad det er, du vil: der er tolv Prindsjer af jer, og I lede efter de tolv Prindsesser, som blev borte. Jeg veed nok hvor de ere henne; de ere hos Husbonden min; der sidde de paa hver Sin Stol og lyffe ham, for han har tolv Hoveder. Nu har I seilet i syv Aar, men I komme til at seile i syv Aar til, førend I finde dem. Du for din Deel kunde gjerne blive her," sagde han, "og faae min Datter; men du maa først slaae ham ihjel; thi han er en streng Herre mod os, som vi alle ere fjede af, og naar han er død bliver jeg Konge i hans sted. Men prøv nu om du kan svinge Sværdet," sagde Trollet. Kongesønnen tog fat i et gammelt rustent Sværd, som hang paa Væggen, men han kunde neppe rugge det. "Saa faaer du tage dig en Slurk af denne Flaske," sagde Trollet. Da han havde gjort det, kunde han rugge det, og da han havde taget en til, kunde han løfte det, og da han havde taget endda en, kunde han svinge Sværdet lige saa let, som det havde været hans eget. "Naar du nu kommer ombord," sagde Trolldrindsen, "saa maa du skjule Sværdet vel i Køien din, saa at Ridder Rød ikke faaer see det; han er vel ikke god for at svinge det, men han vil endda blive hadst paa dig og staae dig efter Livet. Naar saa syv Aar ere omme, paa tre Dage nær," sagde han videre, "saa gaaer det affurat ligesom nu: der kommer et stærkt Veir over jer med Storm, og naar det er forbi, blive I Søvnige allesammen; da maa du tage Sværdet og roe i Land, saa kommer du til et Slot, hvor der staaer alle slags Bagter, baade Ulve og Bjørne og Løver; men du behøver ikke at være bange for dem; thi de falde dig tilføde allesammen. Men naar du kommer ind paa Slottet, saa seer du, han sidder i et prægtigt Kammer gjild og tilstadsæt; men tolv Hoveder har han, og Prindsesserne sidde paa hver Sin Stol og lyffe hvert sit Hoved. Og det Arbeide kan du nok vide, de ikke synes godt om. Saa maa du skynde dig at hugge af det ene Hoved efter det andet; thi vaagner han og faaer see dig, saa sluger han

dig levende." Kongesønnen gik ombord med Sværdet, og det han havde faaet vide, huffede han vel paa. De øvrige laae og sov endda, og han gjemte Sværdet i Sin Kvie, saaat hverken Ridder Rød eller nogen af de øvrige fik see det. Nu begyndte det at blæse igjen, og han vækkede da de Andre og sagde, at han syntes at det ikke gik an, at de skulde sove længere nu, da det var saadan en god Vind. Der var Ingen, som mærkede, at han havde været borte. Tiden gik hen og det led med det skred, men den yngste Kongesøn tænkte ofte paa, hvad der skulde skee, for han vidste ikke, om han kunde udføre det, han skulde. Da nu de syv Aar var forbi paa tre Dage nær, saa gik det, som Trolldrindsen havde sagt. Der kom et stærkt Uveir og Storm, som varede i tre Dage, og da det var forbi, bleve de Alle Søvnige efter Arbeidet og lagde sig; men den yngste Kongesøn roede i Land, og Bagterne faldt ham tilføde, og saaledes kom han til Slottet. Da han kom ind i Kammeret, sad Kongen og sov som Trolldrindsen havde sagt, og de tolv Prindsesser sad hver paa Sin Stol og lyffede hvert sit Hoved. Kongesønnen vinkede til Prindsesserne, at de skulde flytte sig af Veien; de pegede paa Trolldet og vinkede igjen til ham, at han skulde gaae Sin Veie og skynde sig bort, men han blev ved at gjøre Miner til dem at de skulde flytte sig af Veien, og saa forstode de da, at han vilde befrie dem og flyttede sig sagte bort, den Ene efter den Anden, og ligesaa fort hug han Hovederne af Troldkongen, saaat Blodet tilfids strømmede som en stor Bæk. Da Trolldet var dræbt, roede han ombord igjen og skjulte Sværdet; han syntes nu, at han havde gjort nok, og da han ikke kunde raade med at faae Liget bort, saa vilde han, at de øvrige ogsaa skulde hjælpe lidt til. Han vækkede dem derfor og sagde, at det var skam, at de skulde ligge og sove, medens han havde fundet Prindsesserne og frelst dem fra Trolldet. De øvrige loe kun ad ham og sagde, at han nok havde sovet ligesaagodt som de og vel det, og drømt at han var sliq en Karl; dersom Noget skulde frelst Prindsesserne, da var det meget rimeligere, at En af dem havde gjort det. Men den yngste Kongesøn beskrev hvorledes Alt var gaaet til, og da de fulgte med i Land, og de først fik see Blodbækken, og saa Slottet og Trolldet, og de tolv Hoveder, og Prindsesserne, da saae de nok, at han havde sagt sandt, og nu hjalp de til med at kaste Hovederne og hele Kroppen i Søen. Alle vare de nu glade og fornøiede; men Ingen var gladere end Prindsesserne, som slap at sidde og lyffe Trolldet hele Dagen. Af alt det Guld og Sølv og de kostbare Ting, som var der, tog de med sig saameget som Skibet kunde bære, og saa gik de ombord allesammen — baade Prindserne og Prindsesserne. Men da de vare komne et stykke ud paa Søen, sagde Prindsesserne, at de i Glæden havde glemt Sine Guldfroner, der laae i et Skab, og dem vilde de gjerne have med. Da ingen af de øvrige vilde hente dem, sagde den yngste Kongesøn: "Jeg har sagtens voyet saameget før, saa jeg vel kan reise efter Guldfronerne og, hvis I vil tage ned seilene og vente, til jeg kommer igjen." Ja det skulde de; de skulde tage ned seilene og vente til han kom tilbage. Men da han var kommen saa langt bort, at de ikke saae mere til ham, sagde Ridder Rød, som gjerne selv vilde være den fornemste og have den yngste Prindsesse, at

det ikke kunde nytte at ligge stille og bie paa ham, for det kunde de nok vide, at han aldrig kom igjen; de vidste, sagde han, at Kongen havde givet ham (Ridder Rød) Magt og Myndighed, saaat han seilede, naar han vilde, og de skulde sige, at han havde reddet Prindsesserne, og hvis Nogen sagde Andet, skulde han miste Livet. Prindserne turde derfor ikke Andet end gjøre, som Ridder Rød vilde, og saa seilede de afsted. Smidlertid roede den yngste Kongesøn til Land, gif op i Slottet, fandt Skabet med Guldfronerne i og trælledet til han fik det ned i Baaden; men da han kom der, hvor han kunde seet Skibet, var det borte. Da han nu slet ikke saa det paa nogen Kant, saa kunde han nok skjønne, hvorledes det var gaaet til; at roe efter kunde nu ikke nytte, og han maatte derfor vende om og roe tillands igjen. Han var vel bange for at være alene Natten over i Slottet, men der var ikke andet Huus at faae, og saa skjød han da Hjertet op i Livet, læste alle Døre og Porte i Laas og lagde sig i et Værelse, hvor der stod en opredt Seng. Men angst og bange var han dog; og endda ræddere blev han, da han havde ligget en Stund, og det begyndte at knage og brage i Tage og Bægge, som om hele Slottet skulde revne. Med Gæt duffede det ned ved siden af Sengen som et heelt Hølæs. Saa blev det stille igjen; men han hørte en stemme, der bad ham ikke være ræd og sagde:

"Jeg er Fugl Dam, som skal hjælpe dig fram."

"Med det Første du vaagner i Morgen, maa du gaae paa Staburet efter fire Tønder Rug til mig, det maa jeg have tillivs til Frokost; ellers kan jeg ikke gjøre Noget." Da han vaagnede, fik han see en forfærdelig stor Fugl, som havde en Fjær i Naffen, saa tyk som en halvvoeren Bjælkegran. Kongesønnen gif nu paa Staburet efter fire Tønder Rug til Fugl Dam, og da den havde sat dem tillivs, bad den Kongesønnen at hænge Skabet med Guldfronerne paa den ene side af Halsen paa den og tage saameget Guld og Sølv, som kunde veie ligt imod, og hænge paa den anden side, ogsaa bad den ham, at sætte sig selv op paa Ryggen og holde sig vel fast i Naffejjæren. Saa gif det afsted, saa at det fufede igjennem Luften, og det varede ikke længe førend de fore forbi Skibet. Kongesønnen vilde været ombord efter Sværdet, fordi han var bange for at Nogen skulde faae see det, og det havde Trolldet sagt, ikke maatte ssee; men Fugl Dam sagde, at det ikke gif an: "Ridder Rød faaer nok ikke see det," sagde Fuglen; "men kommer du ombord, saa staaer han dig efter Livet, for han vil gjerne have den yngste Prindsesse; men hende kan du være ganske rolig for, thi hun lægger et nøgent Sværd foran sig i Sengen hver Nat." Langt om længe kom de til Trolldprindsen, og der blev nu Kongesønnen saa vel modtagen, at der ikke var nogen Ende paa det. Trolldprindsen vidste ikke alt det Gode, han vilde gjøre ham, fordi han havde slaaet hans Husbond ihjel og gjort ham til Konge. Kongesønnen

havde gjerne faaet hans Datter og det halve Land og Rige. Men han havde nu fattet saadan Godhed for den yngste af de tolv Prindsesserne, at han aldrig havde No, men vilde endelig affted den ene Gang efter den anden. Men TrolDET had ham være rolig endnu en Stund og sagde, at de havde næsten syv Aar til at seile, førend de kom hjem. Om Prindsessen sagde TrolDET det samme som Fugl Dam: "for hende kan du nok være rolig; thi hun lægger et nøgent Sværd foran sig i Sengen. Og hvis du ikke troer mig," sagde TrolDET, "saa kan du gaae ombord, naar de seile her forbi og selv see efter, og hente Sværdet, for det maa jeg saa have igjen alligevel." Da de seilede der forbi, havde det igjen været Uveir, og da Kongesønnen kom ombord, sov de Allesammen, og hver af Prindsesserne laa med Sin Prinds; men den yngste laa alene med et nøgent Sværd foran sig i Sengen, og paa Gulvet foran Sengen laa Ridder Rød. Kongesønnen tog nu Sværdet og roede i Land igjen, uden at Nogen af dem havde mærket at han havde været ombord. Kongesønnen vedblev endda at være urolig og vilde ofte affted, og da det endelig led mod Enden af de syv Aar og der kun var som en tre Uger igjen, sagde TrolDKongen: "Nu kan du lave dig til at reise, siden du ikke vil blive hos os; du skal faae laant en Jernbaad af mig, som gaaer af sig selv, bare du siger: "Baad gaae frem!" I Baaden er der en Jernklubbe, og den Jernklubben skal du lette paa, naar du faaer see Skibet lige foran dig, saa faae de saadan Bør, at de glemme at see efter dig; naar du kommer ved siden af Skibet, skal du lette paa Jernklubben igjen, saa bliver der en saadan Storm, at de nok faae Andet at bestille, end at fige efter dig, og naar du er forbi dem, skal du lette paa Klubben tredie Gang; men du maa altid lægge den forsigtigt ned igjen, ellers bliver der saadan et Veir, at baade du og de forlise. Naar du saa er kommen tillands, behøver du ikke at bryde dig videre om Baaden; men bare skyde den ud og vende den, og fige: "Baad gaae hjem igjen!" — Da han nu reiste, fik han saa meget Guld og Sølv, saameget andet Kostbart og Klæder og Linned, som TrolDprindsessen havde slyet til ham i den lange Tid, saa at han var meget rigere end nogen af Brødrene Sine. Han havde ikke før sat sig i Baaden og sagt: "Baad gaae frem," saa gif Baaden, og da han fik see Skibet midt foran sig, lettede han paa Klubben; saa fik de saadan Bør, at de glemte at see efter ham. Da han var ved siden af Skibet, lettede han paa Jernklubben igjen, og da blev der saadan en Storm og slygt et Veir, at hvide skummet stod rundt om Skibet og Bølgerne slog over Dækket, saaat de nok havde Andet at bestille, end at fige efter ham, og da han var forbi dem, lettede han paa Klubben tredie Gang, og saa fik de saa rundelig nok at bestille, at de slet ingen Tid havde til at see efter hvad han var for En. Han kom til Land længe, længe før Skibet, og da han havde faaet alt sit ud af Baaden, skjød han den ud igjen, og vendte den om, og sagde: "Baad gaae hjem igjen!" og saa gif Baaden.

Selv klædte han sig ud som en Sømand, — om TrolDKongen havde lært ham det, eller det var hans eget Paafund, skal jeg lade være usagt — og gif op i en ussel Hytte til en gammel Rjærring, som han indbildte, at han var en stakkels Matros, han havde

været paa et stort Skib, der var forliift, og at han var den Eneste, som var bleven reddet; og saa bad han, om hun ikke vilde laane ham Huus for sig og de Ting, han havde bjerget. "Gud bedre mig," sagde Konen; "jeg kan nok ikke lade Noget faae Huus, I seer hvorledes det seer ud her; jeg har ikke Noget at ligge paa selv, og endnu mindre Noget at lade Andre ligge paa." Ja det var det samme, sagde Sømanden, naar han bare fik Tag over Hovedet saa fik det være det samme, hvorledes han laa; Huus kunde hun da ikke negte ham, naar han vilde tage tiltakke, saaledes som hun havde det. Om Aftenen flyttede han ind Sine sager, og strax begyndte da Kjærringen, som gjerne vilde vide Nytt at rende med, at spørge, hvad han var for En, hvor han var fra, hvor han havde været henne, hvor han skulde hen, hvad det var han havde med sig, hvad ærend han reiste i, og om han ikke havde hørt noget til de tolv Prindsesser, som vare blevne borte for mange Herrens Aar siden, og endda meget Andet, som det blev for seent at fortælle. Men han sagde, at han var saa daarlig og havde saa ondt i Hovedet af det forfækkelige Veir, der havde været, at han ikke vidste Rede paa nogen Ting. Hun maatte endelig lade ham have Ro i nogle Dage til han var kommen sig efter det svære Arbeide, han havde havt i Uveiret, saa skulde hun faae vide Alt, hvad hun vilde. Dagen efter begyndte Kjærringen igjen at spørge og grave, men Sømanden havde endnu saa ondt i Hovedet efter Veiret, at han ikke vidste Rede paa Noget; men ret som det var, saa lod han alligevel falde et Ord om, at han nok vidste Lidt om Prindsesserne. strax foer Kjærringen affted med det, hun havde faaet vide, til Alle de sladderkjærringer, som fandtes deromkring, og nu kom den Ene rendende efter den Anden og spurgte om Prindsesserne, om han havde seet dem, om de kom snart, om de var paa Veien o. s. v. Han klagede endda over, at han havde ondt i Hovedet efter Veiret, saaat han ikke kunde give Bested om Alt, men saa Meget sagde han, at hvis de ikke vare forliste i det svære Uveir, som havde været, saa kom de nok om en fjorten Dages Tid eller kanskee før, men han kunde ikke sige vist om de vare i Live endda, for han havde nok seet dem, men de kunde gjerne være omkomne i Uveiret siden. En af Kjærringerne løb nu til Kongsgaarden med dette og sagde, at der var en Sømand i hytten hos den og den Kjærring, som havde seet Prindsesserne, og de kom nok om en fjorten Dages Tid eller kanskee om otte. Da Kongen hørte dette, sendte han Bud til Sømanden, at han skulde komme og fortælle ham det selv. — "Jeg seer ikke saaledes ud, sagde Matrosen, for jeg har ikke saadanne Klæder, at jeg kan komme frem for ham." Men Kongens ærendsvend sagde, at han endelig skulde komme; Kongen vilde og maatte tale med ham, enten han var slig eller slig, for der var endnu ikke Noget, som havde kunnet bringe ham nogen Underretning om Prindsesserne. saa gif han da endelig til Kongsgaarden og kom ind til Kongen, som spurgte ham om det var sandt, at han havde seet Noget til Prindsesserne. "Ja, det har jeg," sagde Sømanden, "men jeg kan ikke vide, om de leve endnu, for da jeg saa dem, var der saadant Uveir, at vi forliste; men hvis de endnu ere til, komme de nok om en fjorten Dages Tid og kanskee før."

Da Kongen hørte det, blev han næsten ude af sig selv af Glæde, og da Tiden nærmede sig, som sømanden havde sagt, de skulde komme, drog Kongen i Møde med dem ned til stranden i fuld Stads, og der var stor Glæde over hele Landet, da Skibet kom med Prindsesserne og Prindserne og Ridder Rød; men ingen var gladere end den gamle Konge, der havde faaet Sine Døttre igjen. De elleve ældste Prindsesser vare ogsaa glade og lystige, men den yngste, som skulde have Ridder Rød, der sagde, at han havde frelst dem og dræbt TrolDET, hun græd og var bestandig sørgmodig; Kongen syntes ilde om dette, og spurgte, hvorfor hun ikke var munter og lystig, som de andre Prindsesser; hun havde da Intet at være bedrøvet for nu, da hun var sluppen fra TrolDET og skulde faae en saadan Mand som Ridder Rød. Hun turde ikke sige Noget, for Ridder Rød havde sagt, han vilde tage Livet af den, som fortalte, hvorledes det var gaaet til.

Men en Dag, da de holdt paa at sje paa Bryllupsstadsen, kom der En ind i en stor Matroskjole, med et KræmmerSkab paa Ryggen, og spurgte om Prindsesserne ikke skulde handle Stads af ham til Bryllupet; han havde saa mange rare og kostbare Ting, baade af Guld og Sølv. Jo, det kunde nok hænde, det. De saae da paa Varerne, og de saae paa ham, for de syntes at de droge Kjendsel baade paa ham og mange af de Ting, han havde. — "Den som har saamegen prægtig Stads," sagde den yngste Prindsesse, "har vist Noget, som er endda prægtigere, og som kunde passe endda bedre for os." "Det kunde nok være," sagde Kræmmeren. Men de øvrige tystede paa hende og bad hende huske paa, hvad Ridder Rød havde lovet. Noget Tid efter, sad Prindsesserne ved Vinduet en Dag, og saa kom Kongesønnen igjen med den store Matroskjole paa sig og Skabet med Guldfronerne i paa Ryggen. Da han kom ind i storstuen i Kongsgaarden, luffede han Skabet op for Prindsesserne og da de nu kjendte igjen hver Sin Guldkrone, sagde den yngste: "Jeg synes, det er Ret, at den, som har frelst os, faaer den Løn, han har fortjent, og det er ikke Ridder Rød men ham, som kom med Guldfronerne vore, — han har frelst os." Da fastede Kongesønnen Matroskjolen af sig og stod der meget prægtigere end alle de øvrige; og saa lod den gamle Konge Ridder Rød aflive. Nu blev der først rigtig Glæde paa Kongsgaarden; Hver tog Sin og saa blev der Bryllup, saa det hørtes og spurgtes over tolv Kongeriger.

Ufbjørnsen & Moe.

Bileti er etter Carl Olof Larsson sine svartvitteikningar. Det fyrste er endra nokot.